

Asiantuntijalausunto: Stefan Gerkman/Poliisiosasto

Hallintovaliokunnan kuuleminen 27.9.2016: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Esityksen sisältö

Esityksen tarkoituksena on selkeyttää Rajavartiolaitoksen asemaa hätäkeskusyhteistyötahona, parantaa viranomaisten tiedonsaantioikeuksia ja mahdollistaa laadukkaiden hätäkeskuspalvelujen järjestämisen. Sisäministeriö pitää näitä ehdotettuja muutoksia tärkeinä ja kannatettavina. Poliisiosasto ja Poliisihallitus ovat osallistuneet valmisteluun.

Pelastuslain 91 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Pelastusopistolla olisi tietyin edellytyksin oikeus luovuttaa toimenpiderekisterin tietoja. Sääntelyä täydennettäisiin myös sen osalta kenellä olisi oikeus tallentaa tietoja toimenpiderekisteriin. Poliisin osalta ehdotetaan myös rajouksia tiedon tallentamiseen. Toimenpiderekisteriin ei saisi tallentaa poliisin osalta tietoja toimenpiteessä käytetyistä menetelmistä, henkilöstövoimavaroista sekä ajoneuvoista ja muusta kalustosta. Raja on tarpeen ottaen huomioon poliisin toiminnan luonteen.

Varotietojen osalta ehdotetaan muutoksia pelastuslakiin (89 §) ja hätäkeskustoiminnasta annettuun lakiin (17§ ja 21 §).

Poliisi pitää ehdotettuja muutoksia viranomaisten työturvallisuuden kannalta tarpeellisena. Tällä hetkellä lähes kaikki VARO-tiedot ovat poliisitoimeen liittyviä ja ne on syötetty järjestelmään poliisin kriteeristöjen mukaisesti.

Sikäli kun varotieto välitetään teknisesti viranomaisten yksikölle, tulee huolehtia siitä, että vastaanottavan viranomaisen toimialalla kyseisiä tietoja käsitellään vastaanottavassa viranomaisessa suojaustason edellyttämällä tavalla ja suojaustason edellyttämällä laitteilla. Kansalaisella ei ole lähtökohtaisesti tarkastusoikeutta poliisin henkilörekisterilainsäädännön mukaisiin työturvallisuus tai luokittelutietoihin. Näin ollen ei saa käydä missään tilanteessa niin, että tieto mahdollisen varotiedon olemassaolosta tulisi kohdehenkilöiden tietoon. Mahdollisen tarkastusoikeuden toteuttamiseen tarvitaan tietosuojavaltuutettua, joka voi tarkastaa tietojen lainmukaisuuden kohdehenkilöiden puolesta. Mikäli näitä tietoja päätyy viranomaisten asiakkaille, joutuu varotietojen ylläpitäjä tekemään erityisiä päätöksiä tietojen luovuttamiseen liittyen.

Nyt suunniteltua pelastustoimen tietojensaantioikeutta on rajattu koskemaan hätäkeskustietojärjestelmään tallennettuja työturvallisuustietoja. Samalla käyttö on rajattu yksittäiseen tehtävään jos se on sen suorittamisen kannalta tarpeellista. Tietojen käyttäjään ja käsittelijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä ja hätäkeskustietojärjestelmästä luovutettuja tietoja saa käsitellä vain siinä käyttötarkoituksessa, johon ne on luovutettu.